

Novely zákonů o daních z příjmů, o dani z nemovitostí a o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

DANĚ Z PŘÍJMŮ

Dne 19. prosince 2008 podepsal prezident republiky novelu zákona o daních z příjmů a některých dalších zákonů. Tato dlouho připravovaná novela byla schválena po dlouhých vyjednáváních (text novely byl vládou předložen sněmovně už 24. července 2008) teprve 10. prosince 2008. Novela nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2009, kdy byla pod č. 2/2009 Sb. vyhlášena ve Sbírce zákonů.

Účinnost

Novelizovaná ustanovení se obecně použijí poprvé pro zdaňovací období, které započne v roce 2009. Některá ustanovení (viz níže) se však povinně použijí i pro zdaňovací období započaté v roce 2008 a některá ustanovení (viz níže – např. pravidla nízké kapitalizace) daňovému subjektu dávají možnost použít je v novelizovaném znění i pro zdaňovací období započaté v roce 2008.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ ZMĚNY

Kromě nejdůležitější a netrpělivě očekávané změny v oblasti daňové uznatelnosti finančních nákladů týkajících se úvěrů a půjček od spřízněných / nespřízněných osob („pravidla nízké kapitalizace“) přináší novela změny v dalších oblastech daně z příjmů právnických osob, mezinárodního zdanění, investičních pobídek, daně z příjmů fyzických osob, sazeb daní, zákona o rezervách a zákona o sociálním pojištění. Níže uvádíme nejvýznamnější změny.

Pravidla nízké kapitalizace zmírněna

Tvrdé podmínky, které byly do zákona o daních z příjmů doplněny novelou zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů a které měly být poprvé uplatněny od zdaňovacího období započaté v roce 2008, byly touto novelou zmírněny. Tato změna je jedna z těch, které lze dobrovolně uplatnit již pro zdaňovací období započaté v roce 2008, a to pro úvěry a půjčky a jejich dodatky, které byly uzavřeny po 31. 12. 2007. Pro úvěry a půjčky a jejich dodatky uzavřené do 31. 12. 2007 včetně platí znění zákona účinné do 31. 12. 2007. Od zdaňovacího období započaté v roce 2010 se nová úprava vztahuje na všechny finanční náklady plynoucí ze všech smluv včetně jejich dodatků.

Shrnutí nových pravidel pro daňovou uznatelnost finančních nákladů:

I. Nízká kapitalizace

Ruší se posuzování daňové uznatelnosti finančních nákladů podle pravidel nízké kapitalizace u nespřízněných osob.

Poměr kapitálové přiměřenosti je nastaven 3:1 u bank a 2:1 u všech ostatních subjektů.

Zůstává zachováno posuzování daňové uznatelnosti u všech finančních nákladů souvisejících s poskytnutým úvěrem a půjčkou, tj. nejen úroků.

Do posuzovaných úvěrů a půjček se nezahrnují:

bezúročné úvěry a půjčky;

úvěry a půjčky, ze kterých se úroky zahrnují do vstupní ceny majetku;

úvěry a půjčky, z nichž finanční náklady nelze uznat z jiného důvodu (podřízené úvěry a půjčky a úvěry a půjčky závislé na zisku dlužníka).

II. Ostatní finanční náklady

Ruší se posuzování daňové uznatelnosti finančních nákladů jednotnou úrokovou mírou. Zůstává zachováno pravidlo daňové neuznatelnosti finančních nákladů z podřízených úvěrů a půjček a z úvěrů a půjček, kde je splatnost finančních nákladů odvozena od dosahování zisku dlužníka.

Do posuzovaných úvěrů a půjček se nezahrnují bezúročné úvěry a půjčky a úvěry a půjčky, ze kterých se úroky zahrnují do vstupní ceny majetku.

Dary i do zahraničí

Z důvodu uvedení do souladu s komunitárním právem se umožňuje uplatnit jako odčitatelnou položku i dar poskytnutý do jiného členského státu EU a rovněž Norska a Islandu. Podmínkou je splnění předpisů týkajících se účelu daru nebo příjemce daru v daném státě. Pokud takovou úpravu daný stát nemá, je nutno splnit podmínky stanovené právními předpisy České republiky.

Zrušení limitace finančního leasingu

Náklady na finanční leasing jsou opět daňově uznatelné bez omezení (dříve 1% z úhrnu nájemného, a to v případě že 1% je více než 1 mil. Kč).

Vzdělávání zaměstnanců jako výkon práce

V zákoně se odráží již dříve publikovaný (na webu ministerstva financí) přístup k posuzování nákladů vynaložených zaměstnavatelem na vzdělávání zaměstnance. Pro posouzení daňové uznatelnosti takových nákladů je kritériem, zda je studium, vzdělávání, školení nebo jiná forma vzdělávání považována zaměstnavatelem v souladu se zákoníkem práce za výkon práce. Zároveň musí být splněna podmínka souvislosti s předmětem činnosti zaměstnavatele. Pokud obě tyto podmínky nebudou splněny, nebudou náklady vynaložené zaměstnavatelem daňově uznatelné. Zároveň se z pohledu zaměstnance bude jednat o zdanitelný příjem, pokud však nepůjde o nepeněžní plnění, které může být osvobozeno podle § 6 odst. 9 písm. d) zákona o daních z příjmů.

Vyvolaná investice při prodeji

Novela umožní daňovým subjektům, aby si zvolili, zda se budou náklady na vyvolanou investici zahrnovat do vstupní ceny stavby, budovy, domu, bytu a nebytových prostor, nebo nikoliv. Tato otázka se obvykle řeší v případě, kdy se tzv. vyvolaná investice prodává, a to zpravidla za nižší cenu, než činily vynaložené náklady. Novelou je umožněno uplatnit jako daňově uznatelný náklad tu část hodnoty vyvolané investice, která není součástí vstupní ceny majetku, a to jen do výše příjmů z prodeje.

Motivační pojištění daňově neuznatelným nákladem

Dle názoru předkladatelů novely je nutné daňově regulovat příspěvek zaměstnavatele na životní pojištění zaměstnance, které obsahuje jak rizikovou složku životního pojištění (např. pro případ smrti), tak i pojistné pro případ dožití stanovené doby (a tato část bývá z hlediska výše částek převažující). Toto pojištění se zpravidla poskytuje manažerům a pojistná doba bývá poměrně krátká. Jedná se o jakýsi odložený benefit, který je na straně zaměstnance zdaněn později, než je uskutečněn výdaj zaměstnavatelem. Z tohoto důvodu bude docházet k vyloučení nákladů na tu část pojistného, která se týká dožití stanovené doby, jako daňově neuznatelných.

Rezervy jen do výše vkladu na bankovní účet

Novela zavádí zpřísnění pro tvorbu rezerv na opravy hmotného majetku. Daňově uznatelným nákladem budou v případě nově vytvářených rezerv na opravu hmotného majetku pouze takové přírůstky rezerv, které budou kryty odpovídajícím množstvím peněžních prostředků složených na zvláštní bankovní účet. Peněžní prostředky musí být složeny nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání (tj. zpravidla do konce 3. / 6. měsíce po skončení zdaňovacího období). Tento účet může být veden pouze v českých korunách nebo v eurech a musí být určen pouze pro ukládání peněžních prostředků rezerv tvořených na opravu hmotného majetku. Bankovní ústav musí mít sídlo na území členského státu EU. Na jednom účtu může být ukládáno i více rezerv na opravu hmotného majetku, inventura účtu však musí odpovídat stavu všech rezerv na opravu hmotného majetku. Čerpání peněžních prostředků je možné pouze na účely, na které byla rezerva vytvořena. Pokud nebudou peněžní prostředky složeny do stanoveného termínu ve výši odpovídající zaúčtovanému přírůstku rezervy, má daňový subjekt povinnost zrušit celou rezervu v následujícím zdaňovacím období, tj. v období, ve kterém došlo k uplynutí lhůty ke složení peněžních prostředků. Toto ustanovení bude aplikováno na rezervy nově vytvářené od zdaňovacího období započatého v roce 2009.

Sazby a slevy

Novela vrací zpět na 15 % daňové sazby na dani z příjmů fyzických osob a srážkové dani, které měly od 1. 1. 2009 klesnout na 12,5 %. Tato změna je dle důvodové zprávy k zákonu kompenzována ponecháním slev na poplatníka, manželku a dítě v původní výši a snížením pojistného na sociální zabezpečení z 8 % na 6,5 %. To znamená, že zaměstnanci již nebudou platit pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Pojistné, které za zaměstnance platí zaměstnavatel na nemocenské a důchodové pojištění, a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti zaměstnavatele však zůstávají ve stejné výši.

Superhrubá mzda a zahraniční pracovníci

Další novinky se týkají změny výpočtu superhrubé mzdy, které se dotknou především zahraničních pracovníků. Novela zavádí pojem povinné pojistné, které odpovídá pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel dle českých předpisů. Základem daně u zaměstnanců, u kterých zaměstnavatel povinnost platit povinné pojistné nemá, jsou tedy příjmy ze závislé činnosti zvýšené o české povinné pojistné.

Mezinárodní zdanění

V souladu s mezinárodněprávními závazky České republiky došlo k rozšíření osvobození od srážkové daně u dividend, úroků a s účinností od roku 2011 též licenčních poplatků vyplácených daňovým rezidentům Norska a Islandu (dosud byly osvobozeny kromě plateb do EU pouze platby do Švýcarska). Pro uplatnění osvobození je nutno splnit ostatní zákonné podmínky pro osvobození.

Rozšiřuje se rovněž osvobození u převodů podílů v českých dceřiných společnostech i na příjmy plynoucí mateřským společnostem, které jsou daňovými rezidenty jiného členského státu EU.

Novela dále rozšiřuje okruh příjmů ze zdrojů na území České republiky o smluvní pokuty (sazba srážkové daně 15 %) a převody podílů v obchodních společnostech se sídlem na území České republiky i mezi nerezidenty České republiky (dříve byl příjem ze zdroje na území České republiky pouze příjem z prodeje podílu v obchodní společnosti se sídlem na území České republiky plynoucí od českého rezidenta).

Rozšíření osvobození u cenných papírů

Z důvodu zjednodušení jsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozeny příjmy z prodeje všech cenných papírů, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem 6 měsíců. U prodávajícího se bude testovat již pouze přímý podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech ve výši maximálně 5 % v době 24 měsíců před prodejem. Rozhodující je tedy překročení limitu u alespoň jedné z těchto kategorií. Toto ustanovení se poprvé použije již pro zdaňovací období započaté v roce 2008.

Investiční pobídky

Novela zpřesňuje znění podmínek pro uplatňování slevy v režimu investičních pobídek a snižuje postih v případě porušení podmínek z dvojnásobku daně na pouze násobek sazby daně a té části změny základu daně, která vznikla porušením stanovených podmínek.

Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti elektronicky

S účinností od roku 2010 budou plátcí daně podávat vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti včetně příloh pouze elektronicky prostřednictvím datové zprávy. Lhůta pro podání vyúčtování elektronickou formou bude prodloužena do 20. března. Tuto povinnost nebudou mít fyzické osoby a plátcí s nejvýše 10 zaměstnanci.

DAŇ Z NEMOVITOSTÍ

S účinností od roku 2009 se ruší patnáctileté osvobození od daně ze staveb u nových staveb obytných domů a bytů v nových stavbách. Stavby a byty, u kterých dosud patnáctileté osvobození běží, budou naposledy osvobozeny v roce 2009.

Dále se s účinností od roku 2009 ruší pětileté osvobození od daně ze staveb u staveb, u kterých došlo k zateplení. Poslední osvobození se poskytne v roce 2012.

S účinností od roku 2009 se nebude navyšovat násobkem místního koeficientu daň u pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů.

DAŇ Z DĚDICKÁ, DAROVACÍ A Z PŘEVODU NEMOVITOSTÍ

Předmětem novely zákona o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí, publikované pod č. 476/2008 Sb., je především uvedení zákona do souladu s komunitárním právem, tak aby podmínky pro osvobození, které jsou vázány na trvalý pobyt fyzické osoby nebo sídlo právnické osoby, byly stejné pro subjekty všech členských států EU a rovněž Norska a Islandu.

Novela dále zpřesňuje některá ustanovení zákona ve vztahu k přechodu nemovitosti při postoupení pohledávky, je-li pohledávka zajištěna vlastnickým právem k nemovitosti nebo při stanovení základu daně při převodu nemovitostí do vlastnictví územních samosprávních celků.

Novela rozšiřuje osvobození od daně z převodu nemovitostí i na vklady do obchodních společností a družstev založených podle právního řádu jiného evropského státu.

Novela je účinná od 1. ledna 2009.

Upozornění: Výše uvedené informace mají pouze obecný informativní charakter a nejsou komplexním vyčerpáním zmíněných témat. Jejich účelem je pouze upozornit na nejzávažnější body novelizací a změn. Jakékoliv nároky na odškodnění za kroky podniknuté na základě těchto informací nebudou akceptovány. Použijete-li informace v tomto materiálu obsažené, budete tak činit pouze na vlastní riziko a odpovědnost.

Informace z tohoto materiálu prosím neužívejte jako základ pro konkrétní rozhodnutí a využijte vždy našich profesionálních služeb kvalifikovaných odborníků.